

Vyhodnotenie plnenia Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2021 až 2027 a programu jej realizácie za rok 2021

A. Úvod

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 790 zo dňa 16. decembra 2020 (ďalej „uznesenie vlády SR“) schválila Stratégiu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike na roky 2021 až 2027 a program jej realizácie na roky 2021-2023 (ďalej „stratégia BOZP“).

Vláda Slovenskej republiky uložila príslušným ministrom a podpredsedom vlády aby zabezpečili plnenie stratégie BOZP a aby predkladali ministrovi práce, sociálnych vecí a rodiny vyhodnotenie plnenia stratégie BOZP v predchádzajúcom kalendárnom roku vrátane návrhu na jej prípadnú aktualizáciu a požiadala predstaviteľov sociálnych partnerov a vybraných inštitúcií, aby sa podieľali na plnení stratégie BOZP.

Primárnym cieľom stratégie BOZP je prijímanie a presadzovanie účinných preventívnych opatrení na úrovni štátu, ako aj zamestnávateľov s cieľom vytvárať dlhodobu udržateľné dôstojné pracovné podmienky na udržanie nízkeho počtu pracovných úrazov, najmä smrteľných pracovných úrazov a pracovných úrazov s celoživotnými následkami, s víziou nulovej pracovnej úrazovosti, ako aj minimalizovanie príčin chorôb z povolania, presadzovanie prevencie, posilňovanie významu kultúry bezpečnosti práce a šírenie osvetu v oblasti BOZP. Zároveň je potrebné podporovať proces informatizácie a digitalizácie ústredných orgánov štátnej správy a inšpekcie práce a iných orgánov vykonávajúcich dozor v oblasti BOZP a ich vzájomné prepojenie, a to z dôvodu zabezpečenia efektívneho výkonu činností a taktiež zjednodušiť komunikáciu so zamestnávateľmi.

Podľa bodu B.4 uznesenia vlády Slovenskej republiky minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky predkladá každoročne do 30. júna na rokovanie vlády Slovenskej republiky vyhodnotenie plnenia stratégie BOZP v predchádzajúcom kalendárnom roku, vrátane návrhu na jej prípadnú aktualizáciu, ktoré je vypracované z podkladov ministerstiev, sociálnych partnerov a ďalších inštitúcií plniacich stratégiu BOZP.

Na plnení úloh vyplývajúcich zo stratégie BOZP sa v roku 2021 v rámci Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej „MPSVR SR“) podieľal Národný inšpektorát práce (ďalej „NIP“), inšpektoráty práce, útvary MPSVR SR a Inštitút pre výskum práce a rodiny (ďalej „IVPR“).

V súlade s bodom B.2 a B.3 uznesenia vlády SR plnenie stratégie BOZP v roku 2021 zabezpečovali a vyhodnotenie plnenia stratégie BOZP predložili nasledujúce inštitúcie: Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej „MF SR“) - v rámci rezortu plnenie zabezpečovalo Finančné riaditeľstvo (ďalej „FR SR“), Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej „MH SR“) – v rámci rezortu plnenie zabezpečovalo Hlavný bankový úrad (ďalej „HBÚ“) a Obvodné bankové úrady (ďalej „OBÚ“), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej „MS SR“) v rámci rezortu zabezpečoval aj Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej „ZVJS“), Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej „MZ SR“) – v rámci rezortu plnenie zabezpečoval Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej „ÚVZ SR“) a regionálne úrady verejného zdravotníctva (ďalej „RÚVZ“), Ministerstvo dopravy a

výstavby Slovenskej republiky (ďalej „MDV SR“), Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej „MO SR“), Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej „MV SR“), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej „MŠVVŠ SR“). Vyhodnotenie plnenia stratégie BOZP v roku 2021 predložili aj Republiková únia zamestnávateľov (ďalej „RÚZ“), Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky (ďalej „KOZ SR“), Asociácia priemyselných zväzov a dopravy (ďalej „APZ“) a Slovenská obchodná a priemyselná komora (ďalej „SOPK“).

B. Vývoj počtu pracovných úrazov a chorôb z povolania

Pracovná úrazovosť v Slovenskej republike má vo všeobecnosti pozitívny klesajúci trend. Z aktuálneho vývoja pracovnej úrazovosti vyplýva, že primárny cieľ stratégie BOZP, ktorým je podporiť znižovanie počtu pracovných úrazov, najmä závažných pracovných úrazov so smrteľnými následkami a pracovných úrazov s celoživotnými následkami, s víziou nulovej pracovnej úrazovosti, ako aj minimalizovanie príčin chorôb z povolania, zlepšovanie prevencie a posilňovanie významu kultúry bezpečnosti práce a šírenie osvetu v oblasti BOZP, bol v roku 2021 plnený.

Rok	Počet registrovaných pracovných úrazov	Počet závažných pracovných úrazov s následkom smrti	Počet závažných pracovných úrazov s ťažkou ujmom na zdraví
2013	8339	53	154
2014	8180	40	153
2015	8873	55	155
2016	9478	45	102
2017	9759	42	117
2018	9829	39	76
2019	9400	31	58
2020	7525	32	49
2021	7855	33	56

Zdroj údajov: NIP

Štatistické údaje sledujúce vývoj pracovnej úrazovosti na území Slovenskej republiky sú každoročne spracovávané Národným inšpektorátom práce a následne sú uverejnené v Rozbore pracovných úrazov, ochorení súvisiacich s prácou a závažných priemyselných havárií v organizáciách v pôsobnosti inšpekcie práce za príslušný rok. Zdrojom predmetných údajov je informačný systém ochrany práce (ISOP). Na účely tohto vyhodnotenia boli spracované údaje týkajúce sa celkového počtu registrovaných pracovných údajov (RPÚ), počtu závažných pracovných úrazov s následkom smrti (SPÚ) a počtu závažných pracovných úrazov s ťažkou ujmom na zdraví (ŤUZ) a to za obdobie rokov 2013 až 2021.

Na základe týchto údajov možno konštatovať, že v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2020 došlo k miernemu nárastu v počte RPÚ, no aj tak ide o druhý najnižší počet RPÚ v sledovanom období. V prípade SPÚ došlo ku zvýšeniu počtu, a to o jeden prípad a teda rok 2021 je tretím najnižším čo sa týka počtu SPÚ v sledovanom období. V počte ŤUZ došlo k miernemu nárastu, a to o sedem prípadov. Z vyššie uvedeného možno konštatovať, že v porovnaní s ostatným sledovaným obdobím (2012-2016) aj v roku 2021 došlo k zníženiu pracovnej úrazovosti a jej stav sa zmenil k lepšiemu. Vo vzťahu ku zvýšeniu RPÚ, SPÚ a ŤUZ

treba brať na zreteľ situáciu s ochorením COVID-19, nakoľko prijímané opatrenia sa dotkli aj oblasti BOZP.

Tak ako doteraz aj naďalej je nevyhnutné presadzovať preventívne aktivity a uplatňovať systémové opatrenia v oblasti BOZP, a to najmä zo strany zamestnávateľov.

C. Plnenie stratégie BOZP v roku 2021

V roku 2021 boli jednotlivé úlohy stratégie BOZP, plnené nasledovne:

Časť A

Zlepšenie informovanosti, propagácie a kultúry prevencie v oblasti BOZP

Úloha A.1.

Medializovať a organizovať aktivity v oblasti BOZP v Slovenskej republike a v záujme pozitívnej medializácie tejto problematiky zabezpečiť vystúpenia svojich zástupcov v prostriedkoch mediálnej komunikácie.

Termín: priebežne

Zodpovední a spolupracujúci (podľa potreby): MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR, MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy A.1.: úloha je plnená priebežne

Počas roka 2021 NIP prostredníctvom svojho hovorcu zabezpečil celkom 119 výstupov pre médiá. Informácie boli poskytované predovšetkým elektronickou formou (celkom 99 prípadov), telefonicky (6 prípadov), v piatich prípadoch formou tlačovej správy a deväťkrát osobne podaným stanoviskom pre televízie, resp. osobnou účasťou v televíznej resp. rozhlasovej relácii.

NIP zverejňoval rôzne aktuálne príspevky, články a publikácie prostredníctvom svojho webového sídla a profilu inšpekcie práce na sociálnej sieti Facebook s cieľom prispieť k lepšej orientácii občanov v oblasti BOZP a v pracovnom práve, v oblasti pracovných podmienok na Slovensku a aj v členských štátoch Európskej únie (ďalej „EÚ“).

NIP aj naďalej pokračoval v zabezpečovaní publikovania príspevkov svojich zamestnancov v odborných časopisoch Bezpečná práca a Bezpečnosť práce v praxi. Časopis Bezpečnosť práce v praxi už dlhodobo poskytuje zástupcom inšpekcie práce priestor na prezentáciu aktuálnych tém z oblasti BOZP a ochrany práce predovšetkým v rubrike Novinky národného kontaktného miesta Európskej agentúry pre BOZP (ďalej „EU-OSHA“) v SR, ktorú redakčne pokrýval hovorca NIP a manažér národného kontaktného miesta EU-OSHA v SR.

Mediálne aktivity NIP sa sústredili tiež na propagáciu Svetového dňa BOZP, ktorým je každoročne 28. apríl. Cieľom bolo zdôrazniť prevenciu úrazov a chorôb spôsobených pri výkone povolania a uctiť si pamiatku obetí, ktoré prišli o život pri plnení pracovných povinností. Mediálne aktivity NIP na podporu tohto dňa boli podporované aj sociálnymi partnermi.

NIP participuje na kampani EU-OSHA na roky 2020 - 2022 „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“ organizovaním aktivít v rámci Národnej siete BOZP na úrovni tripartity, odborníkov a zástupcov vysokých škôl. Propagujú kampan a súvisiace národné aktivity venované problematike BOZP prostredníctvom webovej stránky NIP (príp. Facebooku) a odborných článkov v časopisoch Bezpečná práca a Bezpečnosť práce v praxi. Prostredníctvom inšpektorátov práce a členov Národnej siete BOZP a siete Európskych podnikov EEN sú propagované a distribuované materiály EU-OSHA poskytujúce prehľad o tejto kampani, ktoré sú dostupné aj v slovenskom jazyku a sú umiestnené na webovej stránke EU-OSHA a na webovej stránke NIP.

Zástupcovia Národného kontaktného miesta pre spoluprácu s EU-OSHA pokračovali v propagácii kampane „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“, ktorá prebieha vo všetkých členských štátoch EÚ v rokoch 2020 až 2022 a je zameraná na prevenciu ochorení podporno-pohybovej sústavy. Pod záštitou uvedenej kampane zorganizovalo Národné kontaktné miesto EU-OSHA, ktorým je NIP, dve premietania filmov s tematikou BOZP, ktoré získali ocenenie na medzinárodných festivaloch dokumentárnych filmov v Lipsku, resp. Lisabone. Ďalej Národné kontaktné miesto EU-OSHA v SR pripravilo dva online webináre a jeden hybridný seminár (časť publika sledovala podujatie online a časť na mieste v súlade s platnými protipandemickými opatreniami), na ktorých sa zúčastnili desiatky odborníkov z celého Slovenska a dokonca aj z Českej republiky.

Uskutočnila sa aj Medzinárodná konferencia „Aktuálne otázky bezpečnosti práce“, ktorá je najväčšie a najprestížnejšie podujatie v oblasti BOZP na Slovensku s 34 ročnou tradíciou a zároveň národným podujatím v rámci kampane EU-OSHA – „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“.

V roku 2021 sa fyzické stretnutie členov Národnej siete BOZP nerealizovalo z dôvodu pretrvávajúcej nepriaznivej pandemickej situácie. Konzultácie s členmi Národnej siete však prebiehali prostredníctvom online stretnutí a elektronickej komunikácie. V apríli 2021 sa napríklad uskutočnili dve konzultácie s členmi národnej siete vo veci objednávky prekladov rôznych materiálov a publikácií s problematikou BOZP a v novembri 2021 taktiež dve stretnutia. Témou jedného z nich bolo vyhodnotenie národného kola súťaže o Cenu za dobrú prax a nominácia príspevku do európskej súťaže a témou druhého online stretnutia bolo zhodnotenie činnosti Národného kontaktného miesta EU-OSHA v SR za rok 2021 a schválenie objednávky aktivít z balíka nástrojov na podporu činnosti národných kontaktných miest pre rok 2022 (FAST). Pokračovala aj spolupráca s Regionálnym poradensko-informačným centrom v Prešove, ktoré je členom siete Európskych podnikov (EEN) a zároveň ambasádorom siete EEN na Slovensku.

NIP v roku 2021 zabezpečoval distribúciu propagačných materiálov zameraných na problematiku BOZP v súlade s úlohami obsiahnutými v stratégii BOZP. Vzhľadom na pretrvávajúcu nepriaznivú epidemiologickú situáciu nebolo možné zabezpečiť distribúciu týchto materiálov v predpokladanom rozsahu, avšak aj napriek ťažkostiam NIP zabezpečil distribúciu letákov, brožúr a ďalších publikácií na všetky inšpektoráty práce, aby ich mohli inšpektori práce distribuovať ďalej v rámci osvetovej a propagačnej činnosti sústavy inšpekcie práce. Takto boli distribuované letáky a publikácie vydané NIP, ako aj materiály z produkcie

EU-OSHA. Okrem toho Národné kontaktné miesto distribuovalo tieto materiály na jedinom podujatí, ktoré sa podarilo zrealizovať hybridnou formou (časť účastníkov bola prítomná prezenčne a časť online) v júni 2021 v Žiline a NIP zabezpečil aj distribúciu publikácií prostredníctvom partnerov v rámci Národnej siete BOZP na nimi organizovaných podujatiach.

Akcie, ktoré sa pravidelne konajú každoročne v rámci Európskeho týždňa BOZP, boli v októbri 2021 negatívne ovplyvnené opatreniami na zabránenie šírenia pandémie COVID-19. NIP a rovnako aj jednotlivé inšpektoráty práce však aj napriek tomu v tomto týždni zorganizovali niekoľko osvetových aktivít. Väčšinou to boli online podujatia, webináre zamerané na aktuálne témy.

NIP s podporou EU-OSHA pripravil vzdelávacie podujatie zamerané na prípravu a realizáciu webinárov a online konferencií, na ktorom sa zúčastnili traja zamestnanci NIP, ktorí sa najčastejšie podieľajú na príprave a realizácii týchto podujatí. Skúsenosti zo vzdelávacieho podujatia boli ďalej odovzdávané hovorcom jednotlivých inšpektorátov práce počas pravidelného každoročného školenia hovorcov sústavy inšpekcie práce. NIP a inšpektoráty práce informovali o pripravovaných aktivitách na svojich webových sídlach.

Zamestnanci poverení zabezpečením styku s médiami promptne reagovali na každú požiadavku médií a poskytovali informácie v požadovanej forme, resp. v prípade nejasností iniciovali detailné spresnenie požiadavky zástupcov masovokomunikačných prostriedkov. Vo väčšine prípadov išlo o informácie týkajúce sa výkonu inšpekcie práce, resp. jej výsledkov, či o stanoviská k aktuálnym problémom súvisiacim s inšpekciou práce. V uplynulom roku dominovali predovšetkým otázky týkajúce sa pracovnoprávných problémov vo vzťahu k pandémie COVID-19. Vo viacerých prípadoch boli stanoviská vypracované na základe požiadavky Tlačového odboru MPSVR SR, ktorý sa následne priamo vyjadril k niektorým mimoriadne medializovaným témam. Zástupcovia inšpekcie práce sa aktívne zúčastňovali na konferenciách, workshopoch a iných podujatiach organizovaných NIP, sociálnymi partnermi, či odbornými inštitúciami.

Núdzový stav a pandémia ochorenia COVID-19 spôsobila v roku 2021 obmedzenie aktivít IVPR a množstvo aktivít tak bolo prenesených do online priestoru. IVPR prostredníctvom príspevkov v médiách informoval verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti BOZP. Zo strany zamestnancov IVPR boli publikované v odborných časopisoch Bezpečná práca, Bezpečnosť práce v praxi série odborných článkov z výstupov výskumných úloh a odbornonaučných príspevkov s rôznou problematikou v oblasti BOZP.

V rámci hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia boli informácie týkajúce sa ochrany zdravia pri práci, určené širokej verejnosti, zverejňované najmä prostredníctvom webových stránok ÚVZ SR a RÚVZ v SR a najmä prostredníctvom regionálnych médií (rádiá, televízie). ÚVZ SR a niektoré RÚVZ v SR využívajú na prezentovanie svojich aktivít aj Facebook.

MDV SR v súčasnosti priebežne zabezpečuje úlohy BOZP v zmysle súčasne platnej legislatívy s prispôbením sa na súčasný stav spoločnosti a EU dbá na pozitívnu medializáciu problematiky BOZP pri svojich verejných vystúpeniach a rokovaníach.

Medializácia a propagácia významu a činnosti inšpekcie práce, orgánov verejného zdravotníctva a dozorného orgánu nad BOZP bola aj v roku 2021 zabezpečovaná prostredníctvom Sekcie krízového riadenia MV SR a Centra bezpečnostnotechnických činností MV SR v rozsahu plnenia úloh na úseku BOZP. V rezorte ministerstva dozor nad BOZP a požiarny dozor zabezpečuje útvar – oddelenie inšpekcie práce a požiarného dozoru s odborným personálnym zastúpením (štyria štátni zamestnanci), organizačne začlenený v rámci sekcie krízového riadenia ministerstva.

Za čo najadekvátnejšiu medializáciu a propagáciu oddelenia inšpekcie práce a požiarného dozoru MV SR je možné považovať samotný výkon orgánu dozoru nad BOZP ministerstva.

Centrum bezpečnostnotechnických činností MV SR prevádzkovalo a aktualizovalo internetovú stránku so základnými informáciami z oblasti BOZP pre širokú verejnosť. Oddelenie inšpekcie práce a požiarného dozoru MV SR aktualizovalo internetovú stránku a informovalo tak o svojej hlavnej činnosti.

Aktivity rezortu obrany v oblasti BOZP boli z dôvodu pandémie a prijatých opatrení zamerané predovšetkým na online prezentácie, resp. využitie prezentácii prostredníctvom PC cestou jednotlivých pracovníkov BOZP na útvaroch a zariadeniach ozbrojených síl a ministerstva.

Medializácia a propagácia činnosti inšpekcie práce MO SR je vzhľadom na špecifické podmienky výkonu inšpekcie v rezorte obrany vykonávaná v internom prostredí formou zovšeobecnenia výsledkov inšpekčnej a dozornej činnosti, ktoré sú zverejňované na intranete príslušnej organizačnej zložke.

RÚZ v záujme pozitívnej medializácie BOZP publikovala v odbornom časopise Bezpečná práca články o spôsobe a krokoch zmeny kultúry bezpečnosti práce a niektoré špecifické postupy BOZP v spoločnosti U. S. Steel Košice, s.r.o., ktoré sú jedinečné v podmienkach SR. Tie môžu byť po vhodnej úprave použiteľné aj u ďalších podnikateľských subjektov a sú systémovým návodom aj pre štátnu správu pre zvyšovanie úrovne BOZP a znižovania úrazovosti v SR.

Úloha A.2.

Aktívne sa zúčastňovať zahraničných podujatí, expertných skupín, technických komisií, výborov, projektov a pod. organizovaných európskymi a medzinárodnými inštitúciami v oblasti BOZP.

Termín: priebežne

Zodpovední a spolupracujúci (podľa potreby): MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR, MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy A.2.: úloha je plnená priebežne

Orgány inšpekcie práce spolupracovali s vecne príslušnými orgánmi členských štátov EÚ. V rámci celej sústavy sa zástupcovia inšpekcie práce osobne zúčastnili na šiestich podujatiach. Spolupráca s inšpekciou práce Českej republiky realizovaná prostredníctvom

stretnutia, ktoré bolo zamerané na výmenu informácií o zameraní činnosti inšpekcie práce v dobe epidémie COVID-19, transpozícii európskej legislatívy v doprave v oboch členských štátoch v nadväznosti na činnosť inšpekcie práce, problematike uznávania odborných spôsobilostí v oblasti BOZP jednotlivými krajinami, skúsenostiach z využívania systému pre výmenu informácií medzi členskými štátmi EÚ (IMI), pracovnej úrazovosti českých a slovenských zamestnancov mimo domovskú krajinu, trendoch v Českej a Slovenskej republike v oblasti agentúrneho zamestnávania a možnosti spolupráce pri spoločných kontrolách v súvislosti s činnosťou Európskeho orgánu práce (ELA). Spolupráca s rumunskou inšpekciovou prácou formou pracovného stretnutia v Temešvári zameraného na diskusiu o pracovných vzťahoch, otázkach BOZP a vysielaní zamestnancov, ako aj účasť na výkone inšpekcie práce o pracovné stretnutie so zástupcami rumunského Územného inšpektorátu práce Temešvár sa uskutočnilo v Košiciach, ktorého cieľom bola výmena informácií na vybrané témy - vysielanie pracovníkov tretích krajín, schránkové firmy, budovanie kapacít a spolupráca pri kampaniach, s dôrazom na potenciál prínosu ELA pre inšpektoráty práce. Vzhľadom na opatrenia prijaté v súvislosti s COVID-19 sa prevažná časť medzinárodných aktivít uskutočnila virtuálnou formou – spolu 87 online stretnutí a podujatí. Vzhľadom na efektívnosť online aktivít tým, že poskytujú úsporu finančnú aj časovú, ich počet v roku 2021 značne stúpol - nárast o 210 % oproti roku 2020. Zároveň boli zrušené aj medzinárodné kontroly sociálnej legislatívy v cestnej doprave (ďalej „SLvD“) na území Slovenskej republiky aj v susedných členských štátoch.

V súvislosti s výkonom trhového dohľadu zamestnanci orgánov inšpekcie práce využívajú aj prístup do databázy nebezpečných výrobkov - ICSMS a majú aj prístup k varovaniam o rizikových výrobkoch v systéme RAPEX. Na základe posúdenia jedného nebezpečného výrobku (CNC obrábacie centrum) notifikovanou osobou boli štáty EÚ varované prostredníctvom systému ICSMS a po schválení EK bolo varovanie zverejnené aj v systéme RAPEX. Výrobok predstavoval závažné riziko na bezpečnosť a zdravie obsluhy stroja.

Spoluprácu s kompetentnými orgánmi členských štátov EÚ zabezpečoval NIP aj výmenou informácií cez IMI. NIP vybavil spolu 446 žiadostí, z toho bolo 426 žiadostí doručených prostredníctvom IMI na NIP z iných členských štátov EÚ a 20 žiadostí, ktoré NIP zaslal vecne príslušným orgánom v EÚ.

NIP prijal a zodpovedal v roku 2021 v oblasti odbornej spôsobilosti 18 IMI žiadostí, pričom 11 žiadostí bolo z Fínska, 6 z Poľska a 1 zo Švédska. NIP v roku 2021 žiadal prostredníctvom IMI o zodpovedanie 5 žiadostí. Najvyšší počet žiadostí sa týkal odborných spôsobilostí v elektrotechnike.

Zamestnanci sústavy inšpekcie práce sa aktívne podieľali a spolupracovali vo viacerých odborných medzinárodných pracovných skupinách. Zástupca MPSVR SR je členom poradného výboru a výboru Európskej komisie pre BOZP.

ÚVZ SR v spolupráci s hlavnou odborníčkou hlavného hygienika SR pre odbor preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia v roku 2021 spolupracoval s Európskou komisiou na príprave zmien a doplnení smerníc EÚ. Podstatná časť spolupráce so stálym zastúpením SR pri Komisii EÚ v Bruseli zahŕňala aktívnu spoluprácu na príprave návrhu novelizácie SMERNICE 2004/37/ES EURÓSPEKHO PARLAMENTU A RADY z 29. apríla 2004

o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom karcinogénov alebo mutagénov pri práci (šiesta samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice Rady 89/391 EHS) (kodifikované znenie).

Odborní pracovníci ÚVZ SR a vybraných RÚVZ spolupracovali počas roka s viacerými medzinárodnými organizáciami (napr. SLIC, WHO, EU – OSHA, OECD). Pre SLIC (Výbor hlavných inšpektorov práce) v rámci siete KSS (Knowledge Sharing Site) pripravili odpovede na otázky súvisiace s ochranou zdravia pri práci a s faktormi práce a pracovného prostredia.

MDV SR sa aktívne zapája na zahraničných podujatiach technických komisií a projektov v oblasti BOZP.

Činnosť inšpektorátu práce MV SR bola v roku 2021 ovplyvnená vyhlásením mimoriadnej situácie, núdzových a výnimočných stavov v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. Vzhľadom na to sa inšpektorát práce MV SR nezúčastnil žiadnych hromadných podujatí.

Z dôvodu pandémie a prijatých opatreniach, zameraných na zamedzenie šírenia vírusu COVID-19 aktivity v rezorte obrany boli obmedzené resp. neboli realizované.

MŠVVaŠ SR v rámci svojej pôsobnosti neeviduje odborníkov v oblasti BOZP, ktorí by sa zúčastňovali zahraničných podujatí, resp. ktorí by boli zapojení do medzinárodnej spolupráce v rámci expertných skupín v predmetnej oblasti.

Úloha A.3.

Nad'alej poskytovať poradenstvo, organizovať odborné semináre, konferencie, vydávať odborné príručky, informačné a propagačné materiály pre zamestnávateľov vrátane malých a stredných podnikov, fyzických osôb podnikateľov, zástupcov zamestnancov pre BOZP, členov odborov a zamestnancov.

Termín: priebežne

Zodpovední a spolupracujúci (podľa potreby): MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR, MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy A.3.: úloha je plnená priebežne

NIP odborne usmerňuje poskytovanie bezplatného poradenstva inšpektorátmi práce s cieľom dosiahnuť jednotnosť poskytovaných poradenstiev inšpektorátmi práce.

V spolupráci s Technickou univerzitou Košice bola zorganizovaná medzinárodná konferencia „Aktuálne otázky bezpečnosti práce“ určenú odbornej verejnosti.

IVPR participoval na kampani EU-OSHA na roky 2020 - 2022 „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“ organizovaním aktivít v rámci Národnej siete BOZP na úrovni tripartity,

odborníkov a zástupcov vysokých škôl. Zo strany zamestnancov IVPR došlo ku publikovaniu množstva odborných článkov.

Pracovníci odborov a oddelení PPL ÚVZ SR a RÚVZ v SR priebežne poskytovali odborné poradenstvo, konzultácie a informácie pre zamestnancov, fyzické osoby - podnikateľov, zamestnávateľov, pracovné zdravotné služby, pre verejnosť aj pre médiá. V r. 2021 v poradenstve pre zamestnávateľov a zamestnancov naďalej prevládali najmä témy súvisiace ochranou zdravia pri práci v súvislosti s mimoriadnou epidemiologickou situáciou šírenia koróna vírusu SARS-CoV-2 spôsobujúceho ochorenie COVID-19. Preventívne a ochranné opatrenia súvisiace s mimoriadnou epidemiologickou situáciou a núdzovým stavom v SR sa premietli aj do úpravy povinností zamestnávateľa v ochrane zdravia pri práci.

Konzultácie zo strany MZ SR sa týkali najmä preventívnych a ochranných opatrení na pracovisku v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 (napr. postupov pri zisťovaní a zabezpečovaní zamestnancov v úzkom kontakte s pozitívne testovanou osobou, postupov v prípade zistenia pozitívne testovaného zamestnanca na pracovisku, zabezpečenia testovania na zistenie koróna vírusu u zamestnancov na pracovisku) a legislatívnych zmien v súvislosti s mimoriadnou epidemiologickou situáciou (napr. úpravy rozsahu povinností zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, obmedzenia výkonov pracovnej zdravotnej služby poskytovaných priamo na pracovisku, úpravy posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu, úpravy uznávania chorôb z povolania, úpravy postupov overovania odbornej spôsobilosti na prácu počas mimoriadnej epidemiologickej situácie a pod.). Obsahovo bolo poradenstvo zamerané na konzultácie pandemických plánov jednotlivých zamestnávateľov, nastavenie a zabezpečenie kolektívnych organizačných a individuálnych protipandemických opatrení.

Okrem mimoriadneho protiepidemického poradenstva poskytovali RÚVZ naďalej zamestnávateľom a zamestnancom informácie týkajúce sa zabezpečenia dohľadu nad pracovnými podmienkami zamestnancov pracovnou zdravotnou službou, zabezpečenia posúdenia zdravotného rizika, vedenia evidencie zamestnancov podľa kategórií prác z hľadiska zdravotných rizík, vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. V oblasti expozície faktorom práce a pracovného prostredia prevládalo poradenstvo k ustanoveniam jednotlivých právnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci, najmä z hľadiska expozície fyzikálnym, chemickým a biologickým faktorom pri práci, práce so zobrazovacími jednotkami a fyzickej záťaže pri práci. Zamestnávateľom bolo priebežne poskytované aj poradenstvo týkajúce sa najmä rozsahu podkladov na uvedenie pracoviska do prevádzky, práce s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, vypracovania posudku o riziku, problematiky rizikových prác, rozsahu podkladov pre vytvorenie chránených pracovísk, problematiky búracích prác s výskytom materiálov s obsahom azbestu, chorôb z povolania, používania účinných OOPP, bezpečnej manipulácie s bremenami, zabezpečenia vhodných mikroklimatických podmienok a pitného režimu na pracovisku, fyzickej záťaže pri práci.

MDV SR aj naďalej poskytuje poradenstvo a vydáva odborné príručky z oblasti BOZP a to hlavne v doprave a jej bezpečnosti.

Na pôde MV SR vykonávala medializáciu a propagáciu významu a činnosti inšpekcie práce, orgánov verejného zdravotníctva a dozorného orgánu nad BOZP aj v roku Sekcie krízového riadenia MV SR a Centrom bezpečnostnotechnických činností MV SR.

Odborné semináre a konferencie neboli MO SR z dôvodu pandémie organizované. Propagácia úloh a nevyhnutnosť plnenia úloh BOZP bola riešená predovšetkým v režime online bez resp. s minimálnym osobným kontaktom.

Poradenská činnosť orgánu dozoru FR bola zameraná predovšetkým na odborné informácie a rady, ktoré sa týkali všeobecných zásad prevencie BOZP, požiadaviek na pracoviská, technické zariadenia a vyhradené technické zariadenia, na oblasť požiarnej ochrany a evidencie a registrácie služobných a pracovných úrazov.

Úloha A.4.

Rozvíjať aktívnu spoluprácu v oblasti BOZP na národnej, ako aj medzinárodnej úrovni, medzi dozornými orgánmi, orgánmi z oblasti výskumu, vývoja, vzdelávania a sociálnymi partnermi a pokiaľ ide o dozorné orgány, najmä koordinovať dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva, orgánov inšpekcie práce a ďalších orgánov dozoru nad BOZP zamerané na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov v oblasti BOZP.

Termín: priebežne

Zodpovední a spolupracujúci (podľa potreby): MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR, MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy A.4.: úloha je plnená priebežne

Inšpektoráty práce vykonali s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva 33 spoločných previerok. Cieľom spoločných previerok inšpektorátov práce a RÚVZ bolo dosiahnutie koordinácie pri vykonávaní kontrol vo vybraných subjektoch v jednotlivých krajoch. Previerky boli zamerané na kontrolu dodržiavania povinností v zmysle zákona č. 124/2006 Z. z. a súvisiacich právnych a ostatných predpisov v oblasti BOZP. Inšpektoráty práce spolupracovali s RÚVZ pri povoľovaní výkonu ľahkých prác a výkonu kultúrnych, športových a reklamných činností fyzickej osoby vo veku do 15 rokov alebo práce fyzickej osoby staršej ako 15 rokov do skončenia povinnej školskej dochádzky.

V rámci spoločných dozorných aktivít orgány verejného zdravotníctva vykonali v r. 2021 s orgánmi inšpekcie kontroly zamerané najmä na prevenciu poškodení podporno-pohybovej sústavy súvisiacich s prácou, ktorá je témou aktuálnej kampane EU-OSHA – Zdravé pracoviská znižujú záťaž. Vzhľadom k epidemiologickej situácii boli jednotlivé previerky u zamestnávateľov zamerané aj na plnenie povinností vyplývajúcich z protiepidemických opatrení nariadených ÚVZ SR pri ohrození verejného zdravia a riešenie podnetov v súvislosti s ich nedodržiavaním. Za účelom vzájomnej výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni RÚVZ v sídle kraja uskutočňovali s príslušnými inšpektorátmi práce spoločné štvrt'ročné pracovné stretnutia.

Orgány verejného zdravotníctva v spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia vykonali v rámci štátneho zdravotného dozoru spoločné dozorné aktivity podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Koordinované kontroly uskutočnili vybrané RÚVZ celkom v 52 spoločnostiach.

Spolupráca dozorných orgánov MH SR v oblasti BOZP v roku 2021 pokračovala už tradične, aj keď výrazne ovplyvňovaná vývojom a uplatňovaním opatrení z dôvodu pandemicky sa rozvíjajúceho ochorenia COVID-19, s Odborovým zväzom pracovníkov baní, geológie a naftového priemyslu SR, Slovenskou banskou komorou, Slovenským združením výrobcov kameniva (SZVK), Slovenskou baníckou spoločnosťou, Slovenskou spoločnosťou pre vŕtacie a trhacie práce, Fakultou baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií Technickej univerzity v Košiciach a tiež so Slovenským ústavom technickej normalizácie, najmä prostredníctvom niektorých SKTC. HBÚ, OBÚ a Národný inšpektorát práce spoločne so všetkými oblastnými inšpektorátmi práce vo februári 2021 pripravili a podpísali novú vzájomnú Dohodu o vzájomnej spolupráci.

OBÚ spolu s HBÚ a so Slovenskou inšpekciou životného prostredia Slovenskej republiky vykonali celkom 12 koordinovaných kontrol na úseku prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v organizáciách (podnikoch) spadajúcich pod hlavný dozor orgánov štátnej banskej správy. V spolupráci so sekciou geológie a prírodných zdrojov Ministerstva životného prostredia SR vykonali OBÚ spolu s HBÚ spolu 8 inšpekčných prehliadok podľa zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov zameraných na organizáciu prevádzok úložísk ťažobného odpadu. Na základe zákona č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spolupracovali banské úrady s Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby v oblasti zabezpečovania funkčnosti tzv. jednotných kontaktných miest.

V oblasti technickej normalizácie HBÚ a OBÚ spolupracujú so Slovenským ústavom technickej normalizácie najmä pri preberaní technických noriem Európskej únie do sústavy Slovenských technických noriem, ale aj pri zisťovaní nebezpečných výrobkov na trhu, a to aj z oblasti výbušnín, kde spolu s MH SR zabezpečujú poskytovanie informácií o nebezpečných výrobkoch prostredníctvom systému RAPEX. V oblasti výbušnín, výbušných predmetov a munície spolupracoval HBÚ s Fakultou špeciálnej činnosti Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne svojimi prednáškami a členstvom v skúšobnej komisii pri skúškach absolventov dvojročného špeciálneho štúdia a tiež so Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a vŕtacie práce v Banskej Bystrici (SSTVP). Zástupca HBÚ sa aktívne zúčastnil Zasadnutia Prezídia SSTVP v Novej Bani, Seminára SSTVP a Austin Powder Slovakia, s.r.o. Bratislava – Nové trendy v trhacej technike - Fuggerov dvor Selce, Rokovania na MO SR vo veci dozoru oprávnenej osoby MSM Nováky s.r.o. Nováky, rokovania na MH SR o veciach dozoru nad trhom v oblasti prekursorov výbušnín. Ďalej vykonal aj niekoľko prednášok, a to prednášku v kurze TVO v Novej Bani v školiacom zariadení SSTVP Banská Bystrica, prednášku v kurze na

priame organizovanie a riadenie prác s výbušnami, výbušnými predmetmi a muníciou v školiacom zariadení ZVS holding a.s. Dubnica n/V a prednášku v kurze na Priame organizovanie a riadenie prác s výbušnami, výbušnými predmetmi a muníciou v školiacom zariadení ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom. HBÚ a OBÚ nielen v oblasti výbušnín a vyšetovania závažných pracovných úrazov spolupracujú aj s krajskými a okresnými riaditeľstvami Policajného zboru SR a s Kriministickým a expertíznym ústavom. V oblasti predaja pyrotechnických výrobkov spolupracujú aj so Slovenskou obchodnou inšpekciou, s ktorou spolupracuje Hlavný banský úrad aj na úseku chemických látok.

MDV SR spolupracuje s dozornými orgánmi a orgánmi vedy a výskumu v otázkach BOZP.

Pre zlepšovanie spolupráce zamestnanci MV SR vyvíjali nasledovné aktivity: bezpečnostní technici v čo najväčšej možnej miere vstupovali na pracoviská jednotlivých organizačných zložiek ministerstva za účelom zlepšenia spolupráce, ovplyvňovali postoje k zefektívneniu pracovných postupov, zlepšeniu pracovných priestorov formou poradenskou alebo v podobe návrhov pri rôznych pracovných situáciách ako sú napríklad ergonomické úpravy pracovísk so zobrazovacou jednotkou, nabádanie a smerovanie zamestnancov k pozitívnemu postojú kultúry BOZP, vysvetľovanie jednotlivých pracovných postupov, udalosti a čo je v nemalej miere dôležité utužovať spoluprácu a informovanosť zamestnancov v tejto oblasti.

Aktívna spolupráca na národnej ako aj medzinárodnej úrovne za rezort obrany nebola v roku 2021 realizovaná z dôvodu preventívnych opatrení v rámci boja proti pandémie COVID-19.

Orgán dozoru FR SR spolupracuje s inšpektorátmi práce a s odbornými útvarmi ostatných ministerstiev, ktoré majú zriadený vlastný dozor v oblasti BOZP (MV SR, MO SR, Generálne riaditeľstvo zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Slovenská informačná služba). Organizujú sa medzirezortné pracovné stretnutia jednotlivých orgánov dozoru príslušných rezortov. Naposledy v roku 2018 sa konala medzirezortná pracovná porada orgánov inšpekcie práce a požiarneho dozoru ozbrojených bezpečnostných zborov za účelom vzájomnej výmeny informácií súvisiacich s efektívnym výkonom inšpekcie práce a požiarneho dozoru v podmienkach ozbrojených bezpečnostných zborov a inými inštitúciami (napr. inšpektoráty práce, regionálne úrady verejného zdravotníctva a pod.). Túto akciu organizovalo FR SR. V roku 2020 a 2021 bolo toto stretnutie zrušené z dôvodu opatrení v súvislosti s ochorením COVID-19.

MŠVVaŠ SR sa aktívne zapája do spolupráce s dozornými orgánmi v oblasti BOZP. Ťažiskom tejto spolupráce je pôsobenie Koordinačného výboru pre BOZP, ktorej je MŠVVaŠ SR členom.

Úloha A.5.

Presadzovať uplatňovanie systémového prístupu k BOZP u zamestnávateľov a v činnosti preventívnych a ochranných služieb, zapájať zamestnancov do riešenia všetkých oblastí BOZP a motivovať ich k aktívnej účasti na riešení otázok BOZP.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR

Spolupracujúci: sociálni partneri, zástupcovia zamestnancov, zástupcovia podnikateľského prostredia, profesionálne organizácie pôsobiace v oblasti BOZP, výskumné a vzdelávacie inštitúcie

Vyhodnotenie plnenia úlohy A.5.: úloha je plnená priebežne

Program „Bezpečný podnik“ a „Zodpovedný zamestnávateľ“ je propagovaný nepretržite na webovom sídle NIP. Splnenie stanovených podmienok posudzuje Riadiaca komisia programu Bezpečný podnik (ďalej len "RK PBP") a Riadiaca komisia programu zodpovedný zamestnávateľ (ďalej len "RK PZZ"). Sekretariát RK PBP a RK PZZ je na NIP. RK PBP na základe predloženej dokumentácie 9 rozhodne o návrhu na udelenie osvedčenia, ktoré úspešnému účastníkovi udelí MPSVR SR. RK PZZ na základe predloženej dokumentácie rozhodne o návrhu na udelenie osvedčenia, ktoré úspešnému účastníkovi udelí NIP. Oba programy sú propagované aj na Facebookovej stránke "Inšpekcia práce SR". Počas výkonu inšpekcie práce sú zo strany inšpektorov práce realizované odporúčania zamestnávateľom k prihláseniu sa do programu „Bezpečný podnik“ a programu „Zodpovedný zamestnávateľ“. Taktiež sú zamestnávateľom odporúčané systémové riešenia pri otázkach BOZP.

KOZ SR v hodnotenom roku 2021 uplatňovala preventívny prvok a aktívnu pomoc priamo základným odborovým organizáciám. Bolo spracovaných mnoho usmernení v zmysle vyhlášok ÚVZ. Odboroví inšpektori pomáhali priamo v základných odborových organizáciách napr. pri spracovaní zoznamov OOPP (napr. rúška, respirátory a pod.), pri pokynoch ku dezinfekciám priestorov, organizačných miestnych prevádzkových predpisov určujúcich počty osôb pre jednotlivé druhy prác, vykonávanie testovania a mnohé ďalšie.

V roku 2021 bolo zo strany KOZ vykonaných celkom 1396 aktivít, čo je vzhľadom na pandemickú situáciu značný počet. Taktiež výrazne vzrástol počet členov pre ktorých boli tieto aktivity vykonávané. Počet členov, pre ktorých boli tieto aktivity vykonané bol 6996.

APZD aktívne využíva svoje vnútorné štruktúry na prenos a zdieľanie dobrej praxe medzi združenými organizáciami. Členmi týchto pracovných skupín a komisií sú odborníci na oblasť BOZP, ktorí sú nominovaní členskými organizáciami. Spoločne navrhujú odporúčania a zdieľajú vhodné prístupy k BOZP uplatňované na Slovensku a v zahraničí s dôrazom na dopad na zamestnancov. Mnohé organizácie diskutované postupy štandardne implementujú do svojich vnútorných predpisov a postupov. V roku 2021 šlo najmä o opatrenia realizované a zavádzané v súvislosti s ochorením COVID-19, ktoré boli mediálne a prostredníctvom sociálnych sietí prezentované aj navonok. Pracovné skupiny a komisie členov APZD spravidla

zasadajú 6 x ročne, prípade realizujú mimoriadne ad hoc zasadnutia pri vzniku akútnych situácií.

SOPK uskutočnila projekty vzdelávacej akcie zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Jedno školenie online v rozsahu 4 hodín bolo zamerané na koncepciu politiky BOZP, registrovaný pracovný úraz, kontrolu pracovnej disciplíny, práva a povinnosti zamestnávateľa a zamestnancov, vstupnú lekársku prehliadku a preventívne lekárske prehliadky, hodnotenie zdravotných rizík, pracovnú zdravotnú službu, bezpečné pracovné postupy, zákaz nesprávnych spôsobov práce, vymedzenie pracovných miest, kontrolu a údržbu pracovných prostriedkov, na bezpečnostné predpisy na obsluhu a prácu na elektrických zariadeniach, bezpečnostné predpisy pre obsluhu a prácu na elektrických strojoch, na bezpečnostné tabuľky a nápisy pre elektrické zariadenia, na ochranu zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci a ochranu zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou. Druhé online školenie vedúcich a ostatných zamestnancov o ochrane pred požiarimi bolo realizované v rozsahu 2 hodín a seminár bol zameraný na zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov, na vyhlášku MV SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii, v znení neskorších predpisov a na oboznámenie sa so základnou legislatívou protipožiarnej ochrany.

Úloha A.6.

Vzáujme lepšieho uplatňovania právnych predpisov a ostatných právnych predpisov na zaistenie BOZP v praxi, organizovať pracovné stretnutia odborníkov v oblasti BOZP, zástupcov MPSVR SR (za MPSVR SR NIP, IP a IVPR) zástupcov zamestnancov, zástupcov zamestnávateľov s cieľom zvýšiť ich vzájomnú kooperáciu.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúci: MZ SR, sociálni partneri

Vyhodnotenie plnenia úlohy A.6.: úloha je plnená priebežne

Zasadnutie koordinačného výboru pre BOZP sa v roku 2021 neuskutočnilo z dôvodu pandemických opatrení. Pri riešení naliehavých, respektíve spoločných otázok sa v roku 2021 uskutočnili dvojstranné pracovné stretnutia so zástupcami iných orgánov štátnej správy, zástupcami zamestnávateľov a zamestnancov. NIP zorganizoval v októbri roku 2021 v Kongres hotel Chopok workshop osôb oprávnených na overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení (ďalej „OPO“). Na workshope bolo dohodnuté, že NIP v spolupráci s OPO budú v nasledujúcich rokoch organizovať stretnutia odborníkov v jednotlivých oblastiach.

NIP zorganizoval poradu inšpektorov práce v oblasti BOZP so špecializáciou na zdvíhacie zariadenia, ktorá sa uskutočnila vo vzdelávacom a rekreačnom stredisku NIP v Malej Lučivnej. Zástupca NIP sa aktívne zúčastnil na stretnutí odborníkov z oblasti trhového dohľadu organizovanom ÚNMS SR pod názvom Deň skúšobníctva a Deň normalizácie. NIP zabezpečil

aj účasť vybraných inšpektorov práce na tomto podujatí. Zástupcovia orgánov inšpekcie práce sa zúčastnili ako lektori na rôznych odborných podujatiach s tematikou bezpečnosti technických zariadení, ako napríklad na VII. Kongrese Lepšia správa 2021 organizovaného Združením pre lepšiu správu bytových domov a III. celoslovenskom seminári pracovníkov z oblasti zdvíhacích zariadení a výťahov, ktoré sú trvalou súčasťou budov a objektov konanom v Kongresovom centre SAV ACADEMIA, Vysoké Tatry – Stará Lesná.

Desiati zástupcovia NIP sa zúčastnili na zasadnutí pracovných skupín, ktoré organizovalo MPSVR SR na tripartitnej úrovni v súvislosti s návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, návrhom zmeny zákona č. 124/2006 Z. z. a novelou zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) v znení neskorších predpisov.

MZ SR v spolupráci s ÚVZ SR pravidelne organizuje pracovné stretnutia so zástupcami zamestnancov (ale aj zamestnávateľských zväzov) pri príprave legislatívnych úprav týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci. So zástupcami zamestnancov aj zamestnávateľov sú konzultované aj legislatívne zámery v predlegislatívnom štádiu v záujme prípravy efektívnych zmien a zohľadnenia poznatkov z aplikačnej praxe. Zástupcovia zamestnancov tiež informujú MZ SR a ÚVZ SR o situáciách, kedy uplatňovanie právneho predpisu na úseku ochrany zdravia pri práci nie je optimálne a navrhujú legislatívne zmeny. Odborní pracovníci úradov verejného zdravotníctva taktiež poskytujú záujemcom informácie o nových prijatých právnych predpisoch v záujme ich správnej aplikácie v praxi.

Zástupcovia ÚVZ SR a NIP sa stretávajú v rámci zasadnutí Poradného orgánu generálneho riaditeľa NIP a hlavného hygienika SR pre spoluprácu a koordináciu činností v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci. RÚVZ v sídle kraja a IP si vymieňajú informácie na pravidelných štvrtročných stretnutiach. Na týchto stretnutiach si zúčastnené strany vymieňajú informácie a údaje, plánujú a vyhodnocujú spoločné dozorné aktivity.

APZD k predmetnej úlohe uvádza, že v roku 2021 bolo navrhnuté a odsúhlasené Memorandum o vzájomnej spolupráci medzi APZD a Národným inšpektorátom práce. Toto memorandum nadobudne účinnosť pravdepodobne v priebehu tohto roka. V uplynulom roku bol zo strany APZD zaznamenaný aj aktívnejší prístup MPSVR SR k spolupráci so zástupcami zamestnávateľov a bolo im umožňované bilaterálne jednanie s odborom ochrany práce. V prípade väčších tém boli v roku 2021 organizované viaceré odborné semináre na prierezové témy priamo pod gesciou MPSVR SR (napr. k individuálnym podnetom, k príprave novelizácie zákona o BOZP).

Rokovania s orgánmi štátnej správy boli na úrovni KOZ SR veľmi intenzívne, ako v rámci medzirezortného pripomienkového konania, tak aj v rôznych pracovných skupinách budovaných na tripartitnom princípe. Taktiež na úrovni jednotlivých odborových zväzov sa uskutočnilo množstvo rokovaní, ktoré si vyžadovalo riešenie každodenných problémov.

Časť B

Zameranie aktivít v oblasti BOZP

Úloha B.1.

Zamerať aktivity v oblasti BOZP vrátane výskumu na témy, ktoré sú predmetom kampaní SLIC a EU-OSHA, najmä poruchy podporno-pohybovej sústavy súvisiace s prácou, expozícia chemickým látkam – faktorom, ktorými sú nebezpečné látky, karcinogény, mutagény a pod.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR, MŠVVaŠ SR

Spolupracujúci: MZ SR, výskumné a vzdelávacie inštitúcie

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.1.: úloha je plnená priebežne

NIP zverejnil na svojom webovom sídle informáciu o letáku EU-OSHA s názvom „Karcinogény pri práci“, ktorý je prístupný už aj v slovenskom jazyku. Zástupcovia NIP sa zúčastnili na spoločnom stretnutí EU-OSHA a SLIC ku príprave spoločnej kampane zameranej na prevenciu ochorení podporno-pohybovej sústavy. Participovali tiež na korekcii slovenskej verzie „Sprievodca kampaňou, Kampaň Výboru vrchných predstaviteľov inšpekcie práce na rok 2022 o prevencii porúch podporno-pohybovej sústavy s názvom Zdravé pracoviská znižujú záťaž“, dotazníka na hodnotenie rizík podporno-pohybovej sústavy určeného pre inšpekčnú časť kampane a príručky pre zamestnávateľov s názvom „Prevencia muskuloskeletálnych porúch prostredníctvom postupov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP)“. Tieto materiály boli vypracované pracovnou skupinou SLIC EMEX v spolupráci s EU-OSHA. Príručka pre zamestnávateľov bude zverejnená na webovom sídle NIP v roku 2022 pred inšpekčnou časťou kampane a distribuovaná prostredníctvom inšpektorov práce počas nej.

IVPR sa spolupodieľa na výskume orientovanom na riešenie otázok BOZP v kontexte dôstojných pracovných podmienok, nových technológií a ich rizík pre zdravie zamestnancov a staršej populácie. Úlohy sú zadávané sekciou práce a odborom ochrany práce na základe vzájomných konzultácií v rámci kontraktu na príslušný rok. Spolupodieľa sa prostredníctvom riešenia výskumných úloh a následne disemináciou výsledkov týchto výskumných úloh v printových a elektronických médiách, prezentovaním na seminároch, workshopoch a konferenciách. RÚVZ v SR každoročne realizuje informačno-vzdelávacie semináre pre zamestnávateľov na témy súvisiace s oblasťami ochrany zdravia pri práci, ktoré sú na konkrétnom pracovisku nedostatočné.

MŠVVaŠ SR z hľadiska svojej pôsobnosti vytváralo a vytvára možnosti pre širokú výskumnú verejnosť zapojiť sa do viacerých grantových schém (Agentúry na podporu výskumu a vývoja, vedeckých grantových agentúr – VEGA, KEGA, Výskumnej agentúry) nevynímajúc ani riešenie výskumu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, napr. porúch podporno-pohybovej sústavy súvisiacej s prácou.

RÚVZ v SR každoročne realizujú informačno-vzdelávacie semináre pre zamestnávateľov na témy súvisiace s oblasťami ochrany zdravia pri práci, ktoré sú na konkrétnom pracovisku nedostatočne zabezpečené a sú zistené pri výkone štátneho zdravotného dozoru alebo vyplývajú z nedostatočnej informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci, alebo sú témou aktuálnej kampane EÚ-OSHA.

Úloha B.2.

Zamerať aktivity v oblasti BOZP vrátane výskumu na nové riziká súvisiace s novými technológiami a uplatňovaním konceptu inteligentného priemyslu (digitalizácia, automatizácia, robotika a umelá inteligencia), riziká súvisiace s novými formami práce a demografickým vývojom vrátane starnutia pracovnej sily, ako aj na psychosociálne riziká.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR, MH SR, MŠVVaŠ SR

Spolupracujúci: MZ SR, výskumné a vzdelávacie inštitúcie

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.2.: úloha je plnená priebežne

MPSVR SR zadalo v roku 2021 IVPR dve výskumné úlohy:

- Vypracovanie programov a zavedenie mechanizmov použiteľných pre psychosociálne riziká na pracovisku- I. etapa,
- Dopady Priemyslu 4.0, digitalizácie na pracovné podmienky a BOZP.- I. etapa.

V prvej etape týchto výskumných úloh charakter práce IVPR nevyžadoval aktívnu spoluprácu zo strany orgánov inšpekcie práce. Medzi NIP a IVPR sa v roku 2021 uskutočnili konzultácie o spolupráci v roku 2022. Bolo dohodnuté, že NIP poskytne spoluprácu týkajúcu sa štatistik, dotazníkov, konzultácií a pod.

Zo strany IVPR došlo k spracovaniu I. etapy riešenia výskumného projektu: Vypracovanie programov a zavedenie mechanizmov použiteľných pre psychosociálne riziká na pracovisku - I. etapa. Predkladaná správa z výskumnej úlohy sa snaží priniesť ucelené informácie z oblasti psychosociálnej záťaže, psychosociálnych rizík a možností ich posudzovania a hodnotenia. Prináša prehľad metód, postupov a programov na posudzovanie, hodnotenie a riadenie psychosociálnych rizík, psychickej pracovnej záťaže a stresu pri práci. Predstavuje I. etapu riešenia dvojročného výskumného projektu a výsledky a zistenia budú podkladom pre riešenie II. etapy v roku 2022. Obsahuje analýzu problematiky z pohľadu expertov na danú oblasť, prehľad aktivít kompetentných inštitúcií a prehľad literatúry a zdrojov

v skúmanej oblasti na úrovni EÚ a SR. Výskumná úloha bola zaslaná na pripomienkovanie na ÚVZ SR, odbor PPL. V roku 2022 bude výskumná úloha pokračovať II. etapou so zameraním na vybrané psychosociálne riziká. Výstupom budú letáky, príručka pre zamestnávateľov. Obdobím riešenia je január 2022 až december 2022.

Zo strany IVPR došlo k spracovaniu aj I. etapy riešenia výskumného projektu: Dopady Priemyslu 4.0 a digitalizácie na pracovné podmienky a BOZP - I. etapa. Výskumný projekt sa zameriava najmä analýzu a spoznanie procesov a dopadov Priemyslu 4.0 a digitalizácie na pracovné podmienky, pracovné prostredie a bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vo vybraných odvetviach hospodárstva v SR. Výskumná úloha poskytne analýzu a trendy v oblasti zavádzania konceptu Priemysel 4.0 a digitalizácie v podnikoch a organizáciách a analýzu rizík a ohrození zamestnancov pri práci s novými technológiami, novými zariadeniami, a dopadu na pracovné podmienky a pracovné prostredie a BOZP. Jedná sa o 2 ročný výskumný projekt na roky 2021 a 2022. Výskumná úloha bola zaslaná na pripomienkovanie na Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre. V roku 2022 bude výskumná úloha pokračovať II. etapou so zameraním na vybrané odvetvia hospodárstva SR a využívanie inovatívnych nástrojov v podnikoch. Výstupom budú letáky, príručka pre zamestnávateľov. Obdobím riešenia je január 2022 až december 2022.

MŠVVaŠ SR z hľadiska svojej pôsobnosti vytváralo a vytvára možnosti pre širokú výskumnú verejnosť zapojiť sa do viacerých grantových schém (Agentúry na podporu výskumu a vývoja, vedeckých grantových agentúr – VEGA, KEGA, Výskumnej agentúry) nevynímajúc ani riešenie výskumu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, napr. porúch podpornopohybovej sústavy súvisiacej s prácou. Uvádzame niekoľko príkladov projektov riešených v rámci VEGA: Práca kedy a v súčasnosti: inštitucionálne, organizačné a interakčné podmienky uskutočňovania povolania, Práca ako zdroj sociálneho vylúčenia a anómie: formy prekarizácie práce a ich konzekvencie. Súčasne sa výskumníci zapájajú do riešenia medzinárodných projektov zameraných na túto oblasť, príkladom čoho môže byť projekt riešený v rámci HORIZONT 2020 „Robotika pre inšpekciu a údržbu infraštruktúry“.

Orgány verejného zdravotníctva výskumným a vzdelávacím inštitúciám, ktoré sa zaoberajú touto problematikou poskytujú na požiadanie odbornú súčinnosť. Zástupcovia ÚVZ SR a RÚVZ v SR sa podieľajú na pregraduálnej a postgraduálnej výuke na stredných a vysokých školách v SR.

Úloha B.3.

Vypracovať programy a zaviesť mechanizmy použiteľné pre existujúce a novovznikajúce psychosociálne riziká zamerané na včasné odhalenie a pomoc v prípade duševnej a mentálnej záťaže súvisiacej s prácou.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúci: MZ SR, MH SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.3.: úloha je plnená priebežne

Orgány verejného zdravotníctva výskumným a vzdelávacím inštitúciám, ktoré sa zaoberajú touto problematikou poskytujú na požiadanie odbornú súčinnosť. Zástupcovia ÚVZ SR a RÚVZ v SR sa podieľajú na pregraduálnej a postgraduálnej výuke na stredných a vysokých školách v SR.

Úloha B.4.

Vytvárať priestor a presadzovať uplatňovanie jednotného výkladu pravidiel, zásad a postupov týkajúcich sa BOZP, s rešpektom k platnému legislatívnemu rámcu. Zverejňovať návody, pravidlá dobrej praxe, ktorých správne použitie v praxi bude možné považovať za splnenie minimálnych požiadaviek na zaistenie BOZP.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúci: sociálni partneri

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.4.: úloha je plnená priebežne

NIP zverejňoval aj v roku 2021 na svojom webovom sídle aktuálne články týkajúce sa najmä novej situácie súvisiacej s protipandemickými opatreniami a s opatreniami „Lex korona“ v sekcii Aktuality – Koronavírus – INFORMÁCIE.

K najčastejšie opakujúcim sa otázkam NIP vydal stanoviská a tieto stanoviská, respektíve informácie boli zverejnené na internetovej stránke NIP. Napríklad: „Kto nesie náklady za respirátory potrebné na ochranu pred ochorením na COVID-19“, „Stanovisko k používaniu zrozumiteľného jazyka pri školeniach BOZP“, „Homeoffice a BOZP - AKTUALIZÁCIA“, „Zmeny v pracovnoprávných predpisoch na základe zákona v súvislosti s treťou vlnou pandémie ochorenia COVID-19“ a pod. Bola aktualizovaná sekcia o informáciách týkajúcich sa nebezpečných výrobkov na internetovej stránke NIP.

Informácie o aktualizácii metodík, o stanoviskách NIP s cieľom zjednotiť postupy inšpektorov práce sú prístupné inšpektorom práce na intranete orgánov inšpekcie práce, vrátane databázy poskytnutých poradenstiev. MPSVR SR prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa (OP EVS) - projekt „Optimalizácia procesov NIP“ po analýze jestvujúceho stavu bol navrhnutý optimalizovaný proces na zabezpečenie poradenskej činnosti inšpektorov práce. Výsledky uvedeného projektu budú aplikované v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra (OP II) - projekt „Elektronizácia služieb NIP“ (IS SAWO).

Najmä v súvislosti s COVID-19 boli Národným inšpektorátom práce zverejňované krátke informácie a výklady k správnym postupom zamestnávateľa. APZD informovala svojich

členov o zverejnení výkladov a postupov (prípadne aj školení) na príslušných kanáloch NIP, ktoré sú v našom predmete záujmu. Tieto návody a postupy sa dotýkali zväčša iba čiastkových oblastí, avšak boli organizáciami vnímané ako pozitívne a prínosné. Pri väčších a systémových agendách je potrebné naďalej pokračovať vo vzájomných diskusiách. Odporúčame MPSVR SR a NIP v zmysle tejto stratégie naďalej rozvíjať medzinárodné vzťahy a nechať sa inšpirovať best practice uplatňovanú v zahraničí.

KOZ SR v hodnotenom roku 2021 uplatňovala preventívny prvok a aktívnu pomoc priamo základným odborovým organizáciám. Bolo spracovaných mnoho usmernení v zmysle Vyhlášok úradu verejného zdravotníctva. Odboroví inšpektori pomáhali priamo v základných odborových organizáciách napr. pri spracovaní Zoznamov OOPP (napr. rúška, respirátory a pod.), pri pokynoch ku dezinfekciám priestorov, organizačných miestnych prevádzkových predpisov určujúcich počty osôb pre jednotlivé druhy prác, vykonávanie testovania a mnohé ďalšie.

Úloha B.5.

Nad'alej podporovať programy ako sú Bezpečný podnik, Zodpovedný zamestnávateľ a kampaň Zdravé pracoviská znižujú záťaž a presadzovať u zamestnávateľov, aby si stav BOZP dobrovoľne overovali nezávislým auditom v rámci programu Bezpečný podnik a STN ISO 45001 Systémy manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR

Spolupracujúci: MZ SR, MH SR, občianske združenie Spoločná vízia

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.5.: úloha je plnená priebežne

Program „Bezpečný podnik“ a „Zodpovedný zamestnávateľ“ je propagovaný nepretržite na webovom sídle NIP. Tieto programy sú propagované aj pri výkonoch inšpekcie práce vo forme odporúčaní inšpektorov práce. Príručka „Bezpečný podnik“ a „Zodpovedný zamestnávateľ“ bola v decembri roku 2021 aktualizovaná so súhlasom riadiacich komisií oboch programov. Predmetné príručky sa nachádzajú na webovom sídle NIP. Obsahujú základné informácie o oboch programoch, od prihlásenia až po úspešne získanie osvedčenia, resp. predĺženie osvedčenia, a to vrátane príloh, ktoré si žiadateľ stiahne a jednoducho vyplní. Príručka je komplexným dokumentom a žiadateľ už nepotrebuje hľadať potrebné informácie inde. Preštudovaním príručky a dodržaním uvedených krokov zvládne celý proces k získaniu prestížneho ocenenia „Bezpečný podnik“ alebo „Zodpovedný zamestnávateľ“.

V roku 2021 získali ocenenie „Bezpečný podnik“ 3 podniky (ARPROG, akciová spoločnosť Poprad, Biomedical Engineering, s.r.o., Košice a Prototypové a inovačné centrum Strojníckej fakulty, Košice). Predĺženie platnosti osvedčenia v programe „Bezpečný podnik“ za rok 2021 boli odovzdávané 4 podnikom (Slovalco, a.s., Žiar nad Hronom, GGB Slovakia s.r.o., Sučany, STRABAG Pozemné a inžinierske stavitel'stvo s.r.o., Bratislava a Continental

Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen). Za rok 2021 boli odovzdané prvé ocenenia „Zodpovedný zamestnávateľ“ 5-tim úspešným spoločnostiam (Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava, Saint-Gobain Construction Products, s.r.o., Bratislava, Magna PT s.r.o., Kechnec, BRUECKNER SLOVAKIA s.r.o., Topoľčany a Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a.s., Jaslovské Bohunice). Program „Zodpovedný zamestnávateľ“ je nástrojom na podporu zlepšovania systému riadenia ľudských zdrojov u zamestnávateľov v Slovenskej republike. Ocenenia boli slávnostne odovzdané Mgr. Hedvigou Machayovou, MBA – generálnou riaditeľkou NIP a Ing. Martinom Neštickým, MBA - riaditeľom odboru ochrany práce MPSVR SR.

V roku 2021 prebiehala kampaň s názvom „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“ zameraná na prevenciu poškodení podporno-pohybovej sústavy súvisiacich s prácou. RÚVZ v SR propagovali kampaň na svojich internetových stránkach a poskytovali konzultácie a poradenstvo záujemcom zo strany zamestnávateľov, zamestnancov a širokej verejnosti v otázkach ochrany zdravia pri práci v rozsahu ustanovenom právnymi predpismi. V súvislosti s právnymi predpismi sa ÚVZ SR zamerával na aktualizáciu právnych predpisov upravujúcich posudzovanie fyzickej záťaže pri práci. Legislatívny proces bude prebiehať v roku 2023.

Zástupca ÚVZ SR sa zúčastňuje na pravidelných celoslovenských stretnutiach organizovaných Národným inšpektorátom práce k programu Bezpečný podnik. RÚVZ vydávajú stanoviská k udeleniu certifikátu „Bezpečný podnik“.

Úloha B.6.

Podieľať sa na príprave a podporovaní využívania on-line nástrojov (napr. nástroj interaktívneho hodnotenia rizík OIRA), vydávať propagačné materiály, organizovať pravidelné semináre s cieľom priblížiť a zjednodušiť zamestnávateľom vrátane fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi riešenie problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR, MH SR

Spolupracujúci: APZ

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.6.: úloha je plnená priebežne

Slovenská republika sa v roku 2021 stala novým členom komunity OiRA. Projekt vývoja nástrojov OiRA v Slovenskej republike, prispôsobených vybraným odvetviam a profesiám, inicioval NIP v spolupráci so Žilinskou univerzitou za aktívnej pomoci Výskumného ústavu bezpečnosti práce Českej republiky a Ministerstvom práce a sociálnych vecí Českej republiky, ktoré majú skúsenosti s vývojom nástrojov OiRA.

Úloha B.7.

Presadzovať zapracovanie problematiky BOZP a prevencie rizík do školských vzdelávacích programov, najmä v odbornom vzdelávaní a príprave žiakov na vybraných stredných školách v rámci príslušnou školou určeného predmetu. Podporovať rozvoj vedomostí a praktických zručností detí a žiakov materských škôl a základných škôl v oblasti BOZP.

Termín: každoročne

Zodpovedný: MŠVVaŠ SR

Spolupracujúci: MZ SR, príslušné stavovské a profesijné organizácie

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.7.: úloha je plnená priebežne

Na základných školách v primárnom a aj nižšom sekundárnom vzdelávaní je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu prierezová téma Ochrana života a zdravia. Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov primárneho vzdelávania k ochrane svojho zdravia a života, tiež života a zdravia ostatných prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na prvom stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovaných predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Prierezová téma Ochrana života a zdravia, sa na druhom stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú dva razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a na jar. Zámerom tejto prierezovej témy je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež života a zdravia ostatných prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

RÚVZ v SR spolupracujú so školami na prednáškach a seminároch na témy súvisiace nielen s ochranou zdravia pri práci, ale aj so zdravým životným štýlom. Pre školy často vypracovávajú informačné materiály súvisiace so zdravotnými rizikami v škole (napríklad nebezpečné chemické faktory pri praktickej výuke). Zástupcovia vybraných RÚVZ sa aktívne podieľajú aj na výuke na stredných a vysokých školách.

Zástupca ÚVZ SR sa každoročne zúčastňuje ako člen poroty celoslovenskej súťaže študentov stredných odborných škôl o poznatkoch v oblasti BOZP.

V roku 2021 bol ukončený projekt NP Duál, v ktorom APZD ako profesijná organizácia prostredníctvom svojich nominantov z podnikateľského prostredia posudzovala vybrané elektrotechnické a strojárске odbory a to vrátane ich obsahu v oblasti BOZP. V súčasnosti pokračujeme v prerokovávaní školských vzdelávacích programov samostatne, kde teoretickú rovinu odborov posudzuje odborný pracovník (pedagóg) a praktickú rovinu posudzuje osoba z praxe.

Úloha B.8.

Zamerať výkon činnosti orgánov inšpekcie práce a iných orgánov štátneho dozoru nad BOZP na odvetvia a práce s vyšším výskytom poškodenia zdravia (napr. pracovné úrazy, choroby z povolania)

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.8.: úloha je plnená priebežne

V rámci výmeny informácií miestne príslušné RÚVZ zasielali zoznamy novozriadených pracovísk a kvartálne aj zoznamy zamestnávateľov, ktorých pracoviská boli zaradené do kategórie prác 3 a 4 (rizikové pracoviská). Inšpektoráty práce spolupracovali s RÚVZ pri povoľovaní výkonu ľahkých prác a výkonu kultúrnych, športových a reklamných činností fyzickej osoby vo veku do 15 rokov alebo práce fyzickej osoby staršej ako 15 rokov do skončenia povinnej školskej dochádzky. NIP a inšpektoráty práce poskytovali médiám informácie o pracovných úrazoch, zdrojoch a príčinách ich vzniku. Zároveň sa informácie o pracovnej úrazovosti zverejňovali na internetovej stránke NIP vo forme „Analýzy pracovnej úrazovosti v roku 2021.“

Previerky v oblasti BOZP boli vykonávané podľa Plánu hlavných úloh NIP na rok 2021. Na aktuálne problémy orgány inšpekcie práce reagovali naplánovaním mimoriadnych 14 previerok so zameraním na kontrolu výkonu práce z domácnosti zamestnanca (home office), kontrolu mobilných odberových miest v Bratislavskom kraji, dodržiavanie BOZP spoločnosťami vlastníkov bytov a nebytových priestorov a správcami bytových domov pri prevádzke výťahov s povolenou dopravou osôb a zariadení na ochranu pred účinkami atmosférickej elektriny. Inšpektoráty práce vykonávali aj previerky na základe krajských úloh, ktoré boli zamerané na oblasti špecifické pre daný kraj. Informácie o rizikových prácach, pracovnej úrazovosti, počte chorôb z povolania NIP využil aj pri navrhovaní úloh pre európske pracovné skupiny a pre tematické dni SLIC. Pre spoločnú SLIC a EU-OSHA inšpekčnú časť kampane sa podieľal na návrhu ekonomických odvetví, kde budú vykonané previerky zamerané na posudzovanie rizík súvisiacich s prevenciou ochorení podporno-pohybovej sústavy.

Ťažiskom činnosti orgánov verejného zdravotníctva je štátny zdravotný dozor (ŠZD) v oblasti ochrany zdravia pri práci, zameraný predovšetkým na dodržiavanie kritérií zdravých pracovných podmienok na pracoviskách zo strany zamestnávateľov a na špecifické riziká vplyvu práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov.

Aj v čase pandémie orgány verejného zdravotníctva vykonávali ŠZD na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V r. 2021 RÚVZ v SR v rámci ŠZD vykonali u 23 134 podnikateľských subjektov 26 358 kontrol, vypracovali 2 882 odborných stanovísk, vydali 15 pokynov a 580 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Súčasťou ŠZD je aj prešetrovanie pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov súvisiacich s podozrením na chorobu z povolania, ako aj posudzovanie opatrení na pracovisku vykonávaných zamestnávateľmi na obmedzenie výskytu chorôb z povolania. V r. 2021 prešetrili odborní pracovníci odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR 778 podozrení na chorobu z povolania. Oproti predchádzajúcemu roku počet prešetrovaní podozrení na choroby z povolania výrazne stúpol (v r. 2020 bolo prešetrovaných 537 podozrení na chorobu z povolania). Tento výrazný nárast počtu prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania súvisel s prešetrovaním infekčných chorôb, predovšetkým s výskytom ochorenia COVID-19 u zamestnancov zdravotníckych povolání, ktorí pri výkone práce preukázateľne prišli do kontaktu s pacientami, resp. s biologickým materiálom pacientov chorých na COVID-19.

Pri výkone hlavného dozoru HBÚ a OBÚ bolo v hodnotenom období kontrolovaných spolu 280 subjektov. Najviac kontrol bolo vykonaných v subjektoch (organizáciách), ktoré možno zaradiť do kategórie stredných zamestnávateľov, t. j. do 49 zamestnancov. U týchto, spravidla lomových prevádzok, boli kontroly vykonané spolu v 119 organizáciách. V roku 2021 v rámci svojich kompetencií Hlavný banský úrad a obvodné banské úrady vykonávali okrem hlavného dozoru podľa zákona č. 51/1988 Zb. aj štátnu správu na úseku výbušnín, výbušných predmetov a munície podľa § 67 zákona č. 58/2014 Z. z., spolu s ministerstvom vnútra a ministerstvom obrany.

HBÚ je podľa § 2 ods. 6 nariadenia vlády SR č. 298/2012 Z.z. o systéme identifikácie a sledovateľnosti výbušnín na civilné použitie kompetentný na pridelenie trojmiestneho číselného kódu pre každé miesto výroby výbušnín v Slovenskej republike.

HBÚ a OBÚ sú orgánmi dohľadu nad trhom podľa nariadenia vlády č. 70/2015 Z. z. o sprístupňovaní pyrotechnických výrobkov na trhu v znení neskorších predpisov a podľa nariadenia vlády č. 131/2016 Z. z. o sprístupňovaní výbušnín na civilné použitie na trhu. HBÚ a OBÚ sú podľa § 47b ods. 2 zákona č. 51/1988 Zb. a podľa § 26 písm. f) zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov tiež orgánmi dohľadu nad určeným výrobkom podľa osobitných predpisov, v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom. Tiež sú aj orgánmi, ktoré v súčinnosti s Inšpekciou životného prostredia Slovenskej republiky vykonávajú štátnu správu na úseku prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ďalej sú kontrolnými orgánmi podľa § 23 písm. e) zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) v znení neskorších predpisov. Sú tiež orgánmi štátnej správy na úseku nakladania s ťažobným odpadom podľa § 17 písm. f) zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v

znení neskorších predpisov. Sú aj kontrolnými orgánmi podľa zákona č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

MDV SR zabezpečuje dodržiavanie predpisov a noriem BOZP, vykonáva kontroly na každom stupni riadenia a systematicky zabezpečuje kontrolu pracovného prostredia, pracovísk a prevádzok.

Pri kontrolných činnostiach, ktoré boli realizované na pôjde MO SR aj napriek obmedzeniam, sa zameriavali na rizikové oblasti, ktoré boli vyhodnotené podľa prehľadu úrazovosti, ktorú spracováva rezort obrany každoročne a predkladá jej vyhodnotenie v súlade s uznesením vlády Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Orgány inšpekcie práce rezortu aktívne spolupracujú s orgánmi stavebného úradu pri povoľovacích a kolaudačných konaniach na stavbách v pôsobnosti rezortu.

Orgán dozoru FR SR vykonáva štátny odborný dozor nad BOZP vo finančnej správe podľa § 212 zákona č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 2 ods. 4 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Svojím kontrolným, poradenským a koordinačným pôsobením presadzuje dôsledné realizovanie opatrení ochrany práce v záujme zlepšovania pracovných podmienok a ochrany života a zdravia. Orgán dozoru FR SR spolupracuje s inšpektorátmi práce a s odbornými útvarmi ostatných ministerstiev, ktoré majú zriadený vlastný dozor v oblasti BOZP (MV SR, MO SR, Generálne riaditeľstvo zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Slovenská informačná služba).

Úloha B.9.

V oblasti BOZP uprednostňovať preventívne opatrenia pred represívnymi opatreniami tam, kde je to vhodné.

Termín: priebežne

Zodpovedný: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy B.9.: úloha je plnená priebežne

Zo strany NIP bolo zabezpečené oboznámenie inšpektorov práce aby pri výkone dozoru, tam kde je to vhodné, uprednostňovali preventívne opatrenia pred represívnymi opatreniami. Pri výkone inšpekcie práce zabezpečovať poradenstvo priamo na pracoviskách, viesť zamestnávateľov a zamestnancov k bezpečnému správaniu sa na pracoviskách. Aj v roku 2021 bolo súčasťou inšpekcie práce poskytovanie bezplatného poradenstva počas výkonu inšpekcie práce. NIP zabezpečil, aby inšpektoráty práce mali pre tento účel k dispozícii aj propagačné materiály vydané EU-OSHA. Inšpektoráty práce boli informované o tom, že propagačné materiály vydané NIP a EU-OSHA sú dostupné aj na webovej stránke NIP.

Pracovníci odborov a oddelení PPL ÚVZ SR a RÚVZ v SR priebežne poskytujú odborné poradenstvo a informácie pre zamestnancov, fyzické osoby - podnikateľov, zamestnávateľov, pracovné zdravotné služby slúžiace ako prevencia aj v priebehu výkonu štátneho zdravotného dozoru. Ukladajú preventívne a nápravné opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia pri práci. Pri represívnych opatreniach orgány verejného zdravotníctva prihliadajú na závažnosť, spôsob, čas trvania a následky protiprávneho konania.

V rámci rezortu MO SR boli zložkami a orgánmi BOZP aj napriek obmedzeniam, prameniácim z pandemických opatrení organizované priebežné kontroly dodržiavania BOZP a prevencia bola realizovaná prezentovaním na rezortnej intranetovej sieti zistených nedostatkov a možných negatívnych dopadov na bezpečnosť práce.

V záujme zaistenia BOZP v celom rezorte MS SR sú dodržiavané povinnosti ustanovené právnymi a ostatnými predpismi a to hlavne: zaraďovanie zamestnancov, ako aj obvinených a odsúdených, ktorí sú zaraďovaní do práce, na výkon práce so zreteľom na ich zdravotný stav, schopnosti a na ich vek, kvalifikačné predpoklady a odbornú spôsobilosť a zabraňujeme tomu, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu, schopnostiam a na ktoré nemajú vek, kvalifikačné predpoklady a doklad o odbornej spôsobilosti, zabezpečovanie posudzovania individuálnych fyzických schopností zamestnanca pri ručnej manipulácii s bremenami, dbanie na zaistenie BOZP u zamestnancov na odlúčených pracoviskách, zamestnancov, ktorí pracujú na pracovisku sami alebo osobitných skupín zamestnancov, predovšetkým vo vzťahu k špecifickým nebezpečenstvám, ktoré osobitne ovplyvňujú ich bezpečnosť a zdravie, sú určené bezpečné pracovné postupy a zabezpečené ochranné opatrenia, ktoré sa musia vykonať, a ak je to potrebné, určovať a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať a mnohé ďalšie opatrenia, ktoré majú preventívny účinok v oblasti BOZP.

Zo strany MF SR sa pri výkone dozoru nad BOZP, tam kde je to vhodné, uprednostňovali preventívne opatrenia pred represívnymi opatreniami a zabezpečovalo sa poradenstvo priamo na pracoviskách, čo viedlo všetkých zamestnancov k bezpečnému správaniu sa na pracoviskách.

Časť C

Ďalšie úlohy procesno-technického a materiálno-technického významu

Úloha C.1.

Zabezpečovať materiálno-technické a personálne zabezpečenie na efektívne fungovanie orgánov inšpekcie práce a ostatných orgánov dozoru v oblasti BOZP a zabezpečovať celoživotné vzdelávanie a zvyšovanie odbornej úrovne.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR, MŠVVaŠ SR

Vyhodnotenie plnenia úlohy C.1.: úloha je plnená priebežne

Pri vzdelávaní inšpektorov práce a uchádzačov o vymenovanie za inšpektora práce bola z dôvodu pretrvávania pandémie COVID-19 prezenčná forma vzdelávania nahradená dištančnou formou vzdelávania, resp. vzdelávanie bolo zabezpečené príslušnými inšpektorátmi práce a zároveň boli zo strany NIP sprístupnené audiovizuálne nahrávky zo vzdelávania z predchádzajúceho roka. V priebehu roka 2021 bola spustená aplikácia „Elektronický vzdelávací systém NIP“, prostredníctvom ktorého bolo možné inšpektorom práce a uchádzačom prideliť vzdelávacie aktivity s overením vedomostí. Zástupcovia NIP a inšpektorátov práce sa zúčastnili na koordinačnej porade orgánov trhového dohľadu organizovanej ÚNMS SR a na koordinačnej porade kompetentných orgánov podľa zákona o prevencii závažných priemyselných havárií organizovanej MŽP SR.

Pre vybraných zamestnancov NIP a inšpektorov práce boli aj v roku 2021 zabezpečené individuálne kurzy anglického jazyka. Kurzy anglického jazyka títo zamestnanci navštevujú z dôvodu, že reprezentujú orgány inšpekcie práce v európskych pracovných skupinách a zabezpečujú svoju agendu v anglickom jazyku, vrátane pripomienkovania návrhov európskych predpisov.

Na základe požiadaviek inšpektorátov práce boli inšpektori práce vybavení mobilnými pracoviskami. NIP poskytol svojim zamestnancom prenosnú výpočtovú techniku (notebooky, tablety a pod.) za účelom vykonávania práce z domu najmä z dôvodu protipandemických opatrení a zároveň zaslal na MPSVR SR požiadavku na zakúpenie mobilných pracovísk.

ÚVZ SR pravidelne informuje MZ SR o nedostatočnom personálnom, technickom a finančnom zabezpečení efektívneho výkonu štátneho zdravotného dozoru. Zamestnanci úradov verejného zdravotníctva sa celoživotne vzdelávajú v súlade s požiadavkami právnych predpisov upravujúcich odbornú spôsobilosť zdravotníckych pracovníkov. Tiež sa odborne vzdelávajú v súlade s požiadavkami zákona o štátnej službe. ÚVZ SR a RÚVZ v SR zabezpečujú aj priebežné vzdelávanie svojich zamestnancov prostredníctvom interných odborných seminárov.

MDV SR zabezpečuje sústavné vzdelávanie na úseku BOZP pre zvyšovanie povedomia zamestnancov na základe analýzy rizík a nebezpečenstiev a prijatých oparení na minimalizovanie alebo odstránenie rizík s cieľom znížiť pracovnú úrazovosť vrátane chorôb z povolania a iných poškodení zdravia pri výkone povolania.

Zo strany MV SR došlo u viacerých zamestnancov k absolvovaniu aktualizáčnych vzdelávacích aktivít oblasti BOZP. Traja inšpektori práce absolvovali aktualizáčnú odbornú prípravu pre bezpečnostných technikov a autorizovaných bezpečnostných technikov formou online kurzu v súlade s ustanovením § 23 ods. 6 a § 24 ods. 10 zákona č. 124/2006 Z. z.. Program kurzu bol zameraný na najnovšie zmeny v legislatíve BOZP a pracovného prostredia v zmysle vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 356/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a

vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti.

Aktualizačnú odbornú prípravu technikov požiarnej ochrany absolvoval jeden inšpektor inšpekcie práce MV SR v súlade s ustanovením § 11 zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov. Cieľom aktualizačnej odbornej prípravy bolo oboznámiť účastníkov so zmenami v legislatíve za posledných päť rokov.

Materiálno-technické ako aj personálne zabezpečenie je v rezorte MO SR zabezpečované na jednotlivých úrovniach riadenia formou odborných pracovníkov, ktorí sú nápomocní vedúcim zamestnancom pri plnení úloh BOZP.

Výchova a vzdelávanie zamestnancov v rezorte MS SR je súčasťou celkovej prípravy zamestnancov na vykonávanie pracovných činností. Cieľom výchovy je dosiahnuť, aby zamestnanci pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi postupovali vždy v súlade s bezpečnostnými predpismi a predchádzali ich porušovaniu. Zamestnanci sú povinní aktívne sa zúčastňovať na riešení všetkých otázok súvisiacich so starostlivosťou o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, vrátane lekárskeho prehliadok a podrobenia sa potrebným skúškam, ako aj zúčastňovať sa vstupných, opakovaných, mimoriadnych a tiež odborných oboznamovaní v súlade s platnými právnymi predpismi, a to nasledovnými školeniami:

- vstupné školenie novoprijatého zamestnanca-pri prijatí nového zamestnanca alebo pri preradení na inú prácu je zabezpečené vstupné školenie zamestnanca v zmysle zásad pre vykonávanie školení. Súčasťou vstupného školenia je aj podrobné oboznámenie zamestnanca s prípadnými zostatkovými ohrozeniami na pracoviskách ešte pred začatím práce. Túto časť vstupného školenia vykoná príslušný vedúci zamestnanec a osoba s odbornou spôsobilosťou bezpečnostného technika alebo autorizovaného bezpečnostného technika. Pri tvorení tematickej náplne školenia je braná do úvahy náplň práce zamestnanca (oboznámenie sa s prácou na strojoch a zariadeniach, s ktorými bude zamestnanec pracovať a s konkrétnymi pracovnými postupmi);

- opakované školenie - MS SR zabezpečuje v pravidelných intervaloch (každé dva roky) opakované školenia všetkých zamestnancov z predpisov BOZP. Na týchto školeniach sú zamestnanci zrozumiteľne a preukázateľne oboznámení s príslušnými právnymi a ostatnými predpismi na zaistenie BOZP, zásadami bezpečnej práce, bezpečného správania sa na pracoviskách a s bezpečnými pracovnými postupmi. Súčasťou školenia je overenie vedomostí zamestnancov. Školenie je zabezpečované osobou s odbornou spôsobilosťou;

- osobitné školenie - 1. po preložení na iné pracovisko, zaradení alebo prevedení na inú prácu, zavedení novej technológie, nového pracovného postupu alebo nového pracovného prostriedku 2. pre zamestnancov vracajúcich sa na pracovisko po dlhodobej pracovnej neschopnosti, 3. podľa potreby po pracovnom úraze;

- odborné školenie- niektoré profesie si vyžadujú odborné školenie (školenie vykonané odbornými pracovníkmi, orgán oprávnený vydávať špeciálne oprávnenia – preukazy). Tu sa

vyžadujú osobitné znalosti predpisov, ktoré sa vykonávajú skúškou a následným vydaním oprávnenia (osvedčenia) o spôsobilosti na výkon činnosti.

MŠVVaŠ SR v súčasnosti (ku dňu 22. 03. 2022) v súlade s § 22 zákona č. 568/2009 Z. z., eviduje v Informačnom systéme ďalšieho vzdelávania 13 vzdelávacích programov zameraných na BOZP, ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť práce a pod.

Úloha C.2.

Aktualizovať právne predpisy na zaistenie BOZP, vrátane ich zjednodušenia a minimalizovania administratívnej a finančnej záťaže s garanciou zachovania, prípadne zvyšovania dosiahnutej úrovne BOZP.

Termín: priebežne

Zodpovední: MPSVR SR, MZ SR, MH SR

Spolupracujúci: APZD, RÚZ, KLUB 500, sociálni partneri, zástupcovia zamestnancov

Vyhodnotenie plnenia úlohy C.2.: úloha je plnená priebežne

V roku 2021 sa sekcia legislatívy MPSVR SR podieľala na vypracovaní návrhov právnych predpisov na zaistenie BOZP:

- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Návrh zákona bol 16. marca 2022 schválený v NR SR.
- Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Návrh zákona bol 16. marca 2022 schválený v NR SR.
- Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov. Vláda SR schválila návrh nariadenia vlády 3. novembra 2021 a v Zbierke zákonov SR bolo publikované ako nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 400/2021 Z. z.

V súvislosti so spoluprácou týkajúcou sa zapracovania skúseností z aplikačnej praxe boli na úrovni MPSVR SR zorganizované nasledovné stretnutia: pracovné stretnutia na tripartitnej úrovni organizované MPSVR SR, pracovné stretnutie zástupcov NIP, MPSVR SR a Slovenskej komory BOZP a OPP (predmetom stretnutia boli aj možnosti vytvorenia pracovných skupín a postupov na ich predkladanie), stretnutie so zástupcami Technickej inšpekcie a.s. (prerokovaná aj spolupráca pri vzdelávaní zamestnancov sústavy inšpekcie práce a postupy pri výmene informácií medzi odbornými zamestnancami jednotlivých inštitúcií a ich vedeniami), pracovné stretnutie so zástupcami KOZ SR (témou stretnutia bolo zameranie sa na nové trendy v oblasti BOZP a novovzniknuté riziká a šírenie prevencie a osvetly).

APZD v rámci prebiehajúcich legislatívnych konaní v roku 2021 predložila viaceré podnety k zákonu č. 124/2006 Z. z., ale aj k súvisiacim vyhláškam. V plnení tejto úlohy je potrebné pokračovať aj ďalej a pristúpiť aj k otvoreniu a novelizácii aj príslušných vyhlášok v oblasti BOZP.

Zo strany MZ SR r. 2021 nenadobudli účinnosť žiadne nové legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci. V priebehu r. 2021 sa pripravovala novelizácia zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bude obsahovať aj zmeny a doplnenia v oblasti ochrany zdravia pri práci. V decembri 2021 začal legislatívny proces tejto novelizácie zákona č. 355/2007 Z. z. vnútrorezortným pripomienkovým konaním.

V rámci optimalizácie procesov verejného zdravotníctva a zníženia podnikateľského zaťaženia sa ruší povinnosť zamestnávateľa predkladať príslušnému orgánu verejného zdravotníctva na posúdenie návrh na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb; táto povinnosť je nahradená oznamovacou povinnosťou zamestnávateľa, ktorá nie je spoplatnená správnym poplatkom, ruší povinnosť vypracovať vnútorný predpis pri záťaži teplom z technológie, ruší povinnosť vypracovať prevádzkový poriadok pri rizikovej práci z dôvodu záťaže teplom alebo chladom.

V zmysle štúdie vydanéj v gescii MPSVR SR „Analýza, monitor merania administratívneho a regulačného zaťaženia podnikania“ predstavuje oblasť BOZP najvyššie zaťaženie podnikateľského prostredia.“ V sledovanom období boli novelizované zákony 124/2006 Z. z. a 125/2006 Z. z. Návrhy zo strany RÚZ smerovali k zlepšeniu podnikateľského prostredia, znižovaniu administratívnej a finančnej záťaže. Návrhy a požiadavky predkladané v prípravnom aj medzirezortnom pripomienkovom konaní ostanú naďalej prioritou RÚZ SR pre zlepšovanie podnikateľského prostredia.

Rokovania s orgánmi štátnej správy boli na úrovni KOZ SR veľmi intenzívne, ako v rámci medzirezortného pripomienkového konania, tak aj v rôznych pracovných skupinách budovaných na tripartitnom princípe. Taktiež na úrovni jednotlivých odborových zväzov sa uskutočnilo množstvo rokovaní, ktoré si vyžadovalo riešenie každodenných problémov. V roku 2021 pokračoval intenzívny proces legislatívnych zmien zo strany predkladateľov zákonov, pričom v rámci sociálneho dialógu na úrovni KOZ SR a jednotlivých ministerstiev bolo poskytnutých mnoho pripomienok. Celkove bolo v rámci tejto činnosti spracovaných až 12 stanovísk v rámci medzirezortnom pripomienkovom konaní a 5 stanovísk na rokovania HSR. Na úrovni jednotlivých odborových zväzov boli prijímané viaceré stanoviská k miestnym prevádzkovým predpisom a pod. Celkove bolo spracovaných v roku 2021 až 301 stanovísk. Rok 2021 bol poznačený pandemiou a opatreniami prijatými v súvislosti s tým, čo významne ovplyvnilo aj pôsobenie odborov. Podiel odborov na tvorbe legislatívy, ktorá je základným predpokladom pre vytváranie bezpečných a zdraviu nezávadných pracovných podmienok, sa podobne ako rok predtým niesol v znamení udržania takej úrovne legislatívy, ktorá neznižuje už dosiahnutý štandard. Napriek tomu a zložitejším rokovaniam sa podarilo udržať a presadiť niektoré základné požiadavky na BOZP, aj keď nie v takom rozsahu bolo zo strany KOZ SR požadované.

Úloha C.3.

Pripraviť a implementovať vecný a časový harmonogram realizácie stratégie BOZP na úrovni zodpovedných a spolupracujúcich inštitúcií vrátane zapojenia sociálnych partnerov na národnej, odvetvovej, prípadne podnikovej úrovni.

Termín: 2021 a priebežne

Zodpovední: MPSVR SR, MZ SR, MH SR, MDV SR, MV SR, MO SR, MS SR, MF SR, MŠVVaŠ SR

Spolupracujúci: sociálni partneri

Vyhodnotenie plnenia úlohy C.3.: úloha je plnená priebežne

Rezort MPSVR SR pri plnení úloh stratégie BOZP postupoval v súlade s vecným a časovým harmonogramom realizácie tejto stratégie.

Úlohy vyplývajúce zo stratégie BOZP týkajúce sa ochrany zdravia pri práci sú súčasťou plánovaných úloh, programov a projektov, ktoré realizujú ÚVZ SR a jednotlivé RÚVZ v SR.

MDV SR pravidelne pripravuje a implementuje harmonogram realizácie stratégie BOZP pri spolupráci s partnermi a spolupracujúcimi inštitúciami.

Na základe aktuálnych požiadaviek vedúcich útvarov ministerstva, odborní zamestnanci CBTČ MV SR plnili úlohy v súlade so Stratégiou BOZP. Plánované úlohy CBTČ MV SR na r. 2022 sú:

- aktivizovať spoluprácu s odborovými orgánmi vrátane spoločných kontrolných aktivít BOZP a PO v útvaroch ministerstva,
- prehĺbiť formy spolupráce v oblasti bezpečnosti práce, pracovnej zdravotnej služby a hygieny práce s odborom zdravotníctva sekcie personálnych a sociálnych činností a osobný úrad ministerstva a so zamestnancami pracovnej zdravotnej služby Nemocnice sv. Michala, a. s. Bratislava pri plnení úloh vyplývajúcich z platnej legislatívy,
- zjednotiť formy a obsah tematických a časových plánov oboznamovania z predpisov bezpečnosti práce odbornými zamestnancami CBTČ vzhľadom na personálne zmeny,
- na základe personálnych zmien CBTČ aktualizovať „Rozdelenie pôsobnosti bezpečnostných technikov a technikov požiarnej ochrany (odborní zamestnanci CBTČ) – rajonizácia“ a komunikačnú maticu odborných zamestnancov oddelenia BOZP a PO CBTČ MV SR,
- realizovať semináre k problematike prevádzkovania vyhradených technických zariadení a obsluhy – odborná spôsobilosť,
- organizovať semináre pre vedúcich zamestnancov prostredníctvom personálnych oddelení ministerstva zamerané na povinnosti vedúcich zamestnancov v oblasti BOZP a PO.

Rezort ministerstva obrany spracoval v mesiaci január 2021 vecný a časový harmonogram realizácie stratégie na rok 2021, ktorého plnenie bolo značne ovplyvnené pandemiou a platnými opatreniami, no i tak základné úlohy stratégie a BOZP boli v globálnom aspekte splnené.

MS SR trvale vytvára také pracovné podmienky a opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov, či už formou technických, organizačných a výchovných opatrení, aby do výraznej miery eliminovali riziko možnosti vzniku mimoriadnej udalosti (pracovného úrazu, choroby z povolania, havárie príp. požiaru) a to v súlade s prijatou Stratégiou bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Slovenskej republike do roku 2021 a s ohľadom na svoje obmedzené rozpočtové možnosti.

Úloha C.4.

Zabezpečiť financovanie stratégie BOZP pri príprave návrhu rozpočtovej kapitoly na nasledujúci rok.

Termín: každoročne

Zodpovední: príslušní ministri

Vyhodnotenie plnenia úlohy C.4.: úloha je plnená priebežne

Jednotlivé rezorty zabezpečovali finančné prostriedky podľa možností rozpočtu príslušnej kapitoly. Financovanie úloh stratégie BOZP je zabezpečené v rámci rozpočtu NIP. NIP prostredníctvom svojho rozpočtu zabezpečuje plnenie úloh, ako aj mimoriadnych úloh BOZP, financuje aj ďalšie aktivity spojené s plnením stratégie BOZP. Financovanie prebieha priebežne v rozpočtovom roku. Okrem svojich rozpočtových prostriedkov NIP zabezpečuje aktivity aj z prostriedkov EU-OSHA. Pri príprave návrhu rozpočtu na financovanie úloh stratégie BOZP sa postupuje v zmysle plánu úloh, ktoré sa týkajú stratégie BOZP. Pri príprave návrhu rozpočtu sa vychádza aj z vynaložených prostriedkov v predchádzajúcich obdobiach, ako aj s ohľadom na finančné možnosti rozpočtu NIP.

Financovanie stratégie na pôde MO SR je každoročne zabezpečené prostredníctvom účelových prvkov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré pokrývajú bezpečnostnotechnickú službu i pracovnú zdravotnú službu. Finančné prostriedky sa v roku 2021 využili predovšetkým na online vzdelávacie aktivity, odbornú literatúru, zabezpečenie prostriedkov poskytovania prvej pomoci, ale aj na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a rekondičných pobytov civilných zamestnancov a profesionálnych vojakov.

D. Záver

Primárnym cieľom stratégie BOZP je podporiť znižovanie počtu pracovných úrazov, najmä závažných pracovných úrazov so smrteľnými následkami a s ťažkou ujmom na zdraví, ako aj eliminovanie príčin chorôb z povolania, zlepšovanie prevencie a posilňovanie kultúry práce.

Z rozboru pracovnej úrazovosti vyplýva, že v porovnaní s rokom 2020, v roku 2021 mierne narástol celkový počet pracovných úrazov, čo potvrdzujú aj nasledujúce štatistické údaje z informačného systému ochrany práce (ISOP). V roku 2021 bolo registrovaných celkovo 7 855 registrovaných pracovných úrazov. Z uvedeného počtu bolo 33 závažných pracovných úrazov s následkom smrti (ďalej „SPÚ“), čo je o jeden SPÚ viac ako v roku 2020 (nárast o 3,1 %). V hodnotenom roku bolo zaevidovaných 60 závažných pracovných úrazov 17 s ťažkou ujmom na zdraví (ďalej „ŤUZ“). Oproti roku 2020 došlo v roku 2021 k nárastu závažných pracovných úrazov s ŤUZ o 7 prípadov. Za rok 2021 bolo evidovaných 7 762 ostatných registrovaných pracovných úrazov, t. j. úrazov nad 3 dni práceneschopností bez smrteľných úrazov a úrazov s ťažkou ujmom na zdraví, čo predstavuje nárast o 156 prípadov (nárast o 2,1 %) oproti roku 2020. Uvedené skutočnosti mohli v určitej miere súvisieť s prijímaním opatrení jednotlivých hospodárskych subjektov na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19 svojich zamestnancov. Nárast počtu pracovných úrazov mohol byť spôsobený tiež spočívaním lehôt súvisiacich s plnením niektorých povinností zo strany zamestnávateľov, napriek tomu, že spočívania lehôt platilo zároveň s podmienkou, že nesplnenie týchto povinností v pôvodnej lehote však nesmie bezprostredne a vážne ohroziť život a zdravie. Aj v súvislosti s nárastom počtu pracovných úrazov NIP naplánoval mimoriadne celoslovenské úlohy zamerané na problémové oblasti. Čo sa týka zvyšovania úrovne v oblasti BOZP je veľmi dôležité neustále zlepšovania kvality služieb v oblasti ochrany práce a tiež spolupráca so zástupcami zamestnávateľov a zamestnancov. Za týmto účelom sa uskutočnili aj stretnutia so Slovenskou komorou BOZP a OPP, so zástupcami KOZ SR, Technickej inšpekcie a.s., NIP zorganizoval Workshop OPO a pod.

Zlepšenie plnenia úloh stratégie BOZP a úrovne pracovnej úrazovosti, môže pozitívne ovplyvňovať aktualizovaný Harmonogram realizácie Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci Slovenskej republiky na roky 2021 až 2027 a programu jej realizácie v podmienkach rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v rokoch 2021 – 2023.

Na základe vyhodnotenia plnenia úloh stratégie BOZP možno konštatovať, že v roku 2021 sa priebežne realizovali a plnili všetky naplánované úlohy stratégie BOZP tak, ako to umožňovali protipandemické opatrenia.

Zoznam použitých skratiek

APZD	Asociácia priemyselných zväzov a dopravy
BOZP	bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci
CBTČ	Centrum bezpečnostnotechnických činností
EEN	Európska sieť podnikov (European Enterprise Network)
EP	Európsky parlament
EÚ	Európska únia
EU OSHA	Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v Bilbao
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
HBÚ	Hlavný bankový úrad
IVPR	Inštitút pre výskum práce a rodiny
IMI	Informačného systém vnútorného trhu
KEGA	Kultúrna a edukačná grantová agentúra MŠVVaŠ SR
KOZ SR	Konfederácia odborových zväzov Slovenskej republiky
KSS	Knowledge Sharing Site/Sieť SLIC pre rýchlu výmenu informácií
MDV SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MOP	Medzinárodná organizácia práce
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MZV SR	Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NIP	Národný inšpektorát práce
OBÚ	obvodný bankový úrad
OOPP	osobné ochranné pracovné prostriedky
PPL	preventívne pracovné lekárstvo
PZ	Policajný zbor
RPÚ	registrovaný pracovný úraz
RÚVZ	regionálny úrad verejného zdravotníctva
RÚZ	Republiková únia zamestnávateľov
SAV	Slovenská akadémia vied
SLIC	Výbor hlavných inšpektorov práce EÚ
SLvD	sociálna legislatíva v doprave
SOPK	Slovenská obchodná a priemyselná komora

SPÚ	smrteľný pracovný úraz
ŠZD	štátny zdravotný dozor
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŤUZ	závažný pracovný úraz s ťažkou ujmom na zdraví
ÚNMS SR	Úrad pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky
ÚPSVR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
úrad	úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
VEGA	Vedecká grantová agentúra MŠVVŠ SR a SAV
WHO	Svetová zdravotnícka organizácia
ZVJS	Zbor väzenskej a justičnej stráže
ŽU Žilina	Žilinská univerzita v Žilina